

Waarderende reflectie

Deze tool is gebaseerd op de Appreciative Inquiry-methode van David Cooperrider.

Met deze tool wordt een ideaal toekomstbeeld geschetst aan de hand van topervaringen van deelnemers vanuit een thema of vraag. Deze methode bestaat uit vier fases: discover - dream - design - deliver (ontdekken - dromen - ontwerpen - uitvoeren).

Doel

- Waarderende reflectie is bedoeld om de deelnemers
- Te laten beseffen dat de doeltoestand die ze willen bereiken, al bestaat.
- Te leren door naar topervaringen te kijken en door te vragen, waarom het goed ging.
- Bewust te maken dat het aan elkaar vertellen van positieve ervaringen motiveert.

Deze reflectietool kun je gebruiken in de volgende situatie

- De reflectiegroep telt maximaal 50 deelnemers, waarbij in tweetallen wordt gewerkt.
- De reflectiesessie duurt 60 tot 90 minuten voor de eerste 2 fases. De hele oefening duurt een dagdeel.
- Eén-op-één in coachingssituaties.
- De oefening kan ook geconcentreerd zijn op de eerste 2 fases.

Stappenplan

Met deze tool wordt een ideaal toekomstbeeld geschetst aan de hand van topervaringen van deelnemers vanuit een thema of vraag. Deze methode bestaat uit vier fases:

- Discover (ontdekken)
- Dream (dromen)
- Design (ontwerpen)
- Deliver (uitvoeren)

VOORBEREIDING

Stap 0 Voorbereiding: de begeleider bakent een specifiek thema of specifieke vraag af, en verkent het soort vragen dat gebruikt kan worden om buitengewone ervaringen concreet te beschrijven. De begeleider benadrukt consequent het positieve aspect.

FASE 1: DISCOVER

Stap 1 De begeleider beschrijft het thema of de vraag, en demonstreert de stap met één van de deelnemers. De begeleider vraagt de deelnemer om een concreet voorbeeld van een opmerkelijke ervaring te geven dat gerelateerd is aan het thema. Hierbij let de begeleider op het volgende:

- Hij vraagt door zodat de ervaring die veel indruk heeft gemaakt, helder beschreven wordt.
- Hij stuurt op positieve ervaringen; we staan in deze methode niet stil bij negatieve ervaringen.
- Hij zorgt ervoor dat het voorbeeld concreet en persoonlijk is.

Stap 2 De deelnemers vormen paren en vragen elkaar naar hun bijzondere ervaring zoals beschreven in stap 1. Neem hiervoor twee keer zeven minuten. Dit is de 'discoverfase', waarin ze op zoek gaan naar concrete beschrijving van die gebeurtenis.

Stap 3 De deelnemers vertellen elkaars verhaal plenair. De begeleider schrijft de kenmerken van elk verhaal op een flap-over, en vraagt tegelijkertijd aan de andere deelnemers om de essentie van deze ervaring in een kernbegrip te verwoorden.

Een aantal kernbegrippen wordt naast de ervaring (in een andere kleur) weergegeven. Nadat een aantal (of bij voldoende tijd, alle) ervaringen zijn geïnventariseerd, worden de belangrijkste kernbegrippen op een rijtje gezet.

FASE 2: DREAM

Stap 4 De begeleider vraagt de deelnemers zich nu voor te stellen hoe het zou zijn als de situatie van deze topervaringen gewoon zou bestaan. Deelnemers gaan in deze 'dreamfase' vrij-uit denken en dromen hoe dit zou zijn, zonder met praktische of organisatorische beperkingen rekening te houden. Wat zou ervoor nodig zijn dat deze ervaring niet een uitzondering vormt, maar normaal zou zijn? Deze stap kan in paren worden gedaan en plenair gerapporteerd, of direct plenair plaatsvinden. De hoofdthema's van de dream-fase worden opgeschreven.

FASE 3: DESIGN

Stap 5 De deelnemers vertalen in dezelfde paren elementen uit de dream-fase naar praktische operationaliseringen. Ook hier is het belangrijk in de sfeer van positieve voorstellen te blijven. Deze worden op post-its geschreven, op een flap-over geplakt, en plenair besproken. Eventueel kunnen ze geclusterd worden.

FASE 4: DELIVER

Stap 6 De deelnemers bespreken in paren concrete plannen om deze praktische voorstellen in hun dagelijkse praktijk te implementeren. Ze kunnen afspraken maken, om hierover met elkaar mee te denken. Er kan een plenaire vervolgspraak gemaakt worden om, wederom aan de hand van succesverhalen, de voortgang te toetsen.